

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за освітньо-професійною програмою
«Економіка, планування та управління бізнесом»

на тему: **«ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ КОН'ЮНКТУРИ РИНКУ
(НА ПРИКЛАДІ РИНКУ ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ)»**

Виконавець:

студентка ЦЗВФН

Вакаренко Валерія Олександрівна _____

Науковий керівник:

к.е.н., старший викладач

Фіалковська Анастасія Андріївна _____

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Ринок логістичних послуг, призначений ефективно задовольняти потреби клієнтури щодо спектру логістичних послуг та якості обслуговування з оптимальними витратами, в умовах зростаючого впливу глобальної нестабільності виявляє високу чутливість до локальної нестабільності та характеризується високою залежністю від динаміки розвитку суміжних, взаємопов'язаних та взаємодоповнюючих галузей економіки.

Логістика в Україні розвивається відповідно до світових тенденцій, здійснює вагомий вплив на економічний потенціал країни, стимулює розвиток суміжних, взаємопов'язаних та взаємодоповнюючих галузей, є віддзеркаленням конкурентоспроможності нашої держави у світі. Незважаючи на позитивну динаміку, темпи розвитку логістики в Україні є нижчими порівняно зі світовими темпами розвитку цієї галузі, що зумовлює її відставання від світових процесів, недовикористання потенціалу, втрату конкурентоспроможних позицій. Саме тому дослідження сучасного стану та перспектив розвитку ринку логістичних послуг України є надзвичайно актуальним.

Тенденції розвитку логістичного ринку досліджуються в багатьох наукових доробках. У своїх роботах вчені: Кіндій М.В., Глушенко Т.М., Кальченко А.Г., Довженко О.О., Латунова Д.А. та інші, – досить ґрунтовно досліджують проблеми та сучасні тенденції, особливості та перспективи розвитку ринку логістичних послуг в Україні, однак питання пріоритетних напрямів підвищення ефективності ринку логістичних послуг досі залишається актуальним.

Мета і завдання роботи. Мета роботи полягає у визначенні теоретико-методологічних основ кон'юнктури ринку послуг, аналізі сучасного стану та виявленні перспектив розвитку українського ринку логістичних послуг.

Для досягнення поставленої мети визначені такі завдання:

- визначити сутність та основні завдання дослідження економічної кон'юнктури;
- охарактеризувати методи кон'юнктурних досліджень;
- визначити особливості кон'юнктури ринку послуг;
- дослідити особливості державного регулювання транспортно-логістичної сфери України;
- проаналізувати кон'юнктуру ринку логістичних послуг в Україні;
- оцінити кон'юнктуру світового ринку логістичних послуг та визначити місце України;
- окреслити проблеми функціонування ринку логістичних послуг України та визначити перспективи розвитку;
- спрогнозувати значення кон'юнктурних показників ринку логістичних послуг України.

Об'єкт роботи – процес дослідження та прогнозування кон'юнктури ринку логістичних послуг.

Предмет роботи – сукупність теоретичних та прикладних аспектів кон'юнктурних досліджень та прогнозування стану ринку логістичних послуг.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань у кваліфікаційній роботі на здобуття освітнього ступеня магістра було використано такі методи: діалектичний – для виявлення стану об’єктів в процесі їх життєдіяльності на досліджуваному ринку; аналізу – для деталізації та розділення об’єкта дослідження на окремі важливі складові елементи; порівняння для зіставлення даних галузі у динаміці; табличний (графічний) – для наочного відображення результатів дослідження і інші економіко-статистичні прийоми. Була використана комп’ютерна програма Excel.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти, фахова література, матеріали наукових конференцій та періодичних видань щодо ситуації на ринку логістичних послуг, статистичні дані Державної служби статистики України.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (72 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 82 сторінки. Основний зміст викладено на 75 сторінках. Робота містить 7 таблиць, 13 рисунків.

Публікації. За результатами дослідження підготовлена стаття на тему «Стан та перспективи розвитку ринку логістичних послуг», яка опублікована у науковому студентському збірнику факультету економіки та управління підприємництвом ОНЕУ.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні та методичні аспекти кон’юнктурних досліджень**» розглянуто сутність поняття «кон’юнктура ринку» та її класифікація, основні методи дослідження і прогнозування економічної кон’юнктури, а також особливості дослідження кон’юнктури ринку послуг.

У другому розділі «**Аналіз кон’юнктури ринку логістичних послуг**» досліджено нормативно-правову базу у сфері логістичної діяльності, проаналізовано кон’юнктуру світового ринку логістичних послуг та ринку України, а також визначено місце України серед країн-конкурентів.

У третьому розділі «**Прогноз перспектив розвитку ринку логістичних послуг в Україні**» розглянуто проблеми функціонування ринку логістичних послуг України та надано перспективи його розвитку. Розраховано прогноз основних показників ринку логістичних послуг та запропоновано рекомендації щодо його забезпечення.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Кон’юнктура – це певна економічна ситуація, яка склалася на ринку на даний час або в якийсь обмежений відрізок часу і яка відображає реальне співвідношення попиту та пропозиції. Кон’юнктура визначає комерційну цінність і конкурентоспроможність товарів і послуг.

Завдання дослідника кон'юнктури, від рішень якого залежить повнота аналізу і точність прогнозу, полягає у встановленні значимості, сили дії окремих чинників на формування кон'юнктури, у виявленні основних чинників, що визначають кон'юнктуру кожного окремого моменту і в перспективі. Успішно розв'язати ці завдання можна лише тоді, коли дослідження вестиметься з урахуванням нових явищ і процесів, що відбуваються передовсім у сфері виробництва та обігу.

2. Під методами аналізу розуміється діалектичний спосіб підходу до вивчення ринкових процесів в їх становленні і розвитку. В дослідженні кон'юнктури ринку використовують наступні методи:

- 1) економічного загальносистемного аналізу;
- 2) економіко-математичні;
- 3) економіко-статистичні.

3. Ринок послуг відрізняється від ринку товарів та має свої специфічні ознаки: невідчутність (невидимість); нерозривність виробництва та споживання; неможливість накопичення та зберігання; неоднорідність та мінливість якості. Наразі ринок послуг є одним із найбільш швидко зростаючих секторів світового ринку. У сфері послуг кількість працівників перевищує число зайнятих у всіх інших галузях економіки разом узятих.

Ринок логістичних послуг має велике значення в економіці кожної держави та наразі є дуже актуальним для дослідження.

4. Існуюча нормативно-правова база в Україні, що регламентує питання у логістичній сфері, не створює достатніх умов для її ефективної діяльності і відстає від реальних потреб ринкового середовища. Норми чинного законодавства не уніфіковані і не адаптовані до міжнародно - правових норм і стандартів.

В останні роки в Україні ведеться певна робота з удосконалення державного управління транспортної галузі. Так, з урахуванням вимог міжнародних конвенцій та угод ухвалені закони України "Про транспорт", "Про залізничний транспорт", "Про автомобільний транспорт", "Про транзит вантажів". Проте ринкова трансформація економіки України вимагає удосконалення нормативно-правового забезпечення діяльності перевізників і споживачів транспортних послуг, зокрема, прийняття Закону України "Про ринок транспортних послуг".

Вкрай важливим для країни є схвалення «Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року», також «Стратегії сталої логістики», що є її продовженням.

5. Вітчизняна логістика демонструє позитивні тенденції розвитку, здійснює вагомий вплив на економічний потенціал країни, стимулює розвиток суміжних, взаємопов'язаних галузей. . Про це свідчить показник обсягу вантажоперевезень, який у 2018 р. збільшився порівняно з 2015 р. на 13%, де найбільший приріст становить автомобільний транспорт-28%.

Для сучасної української логістики характерні такі тенденції:

- активне впровадження в систему менеджменту принципів Lean (безвідходної) логістики;
- передача виробничими і торговельними компаніями бізнес-процесів
- на аутсорсинг для зниження власних логістичних витрат;

– розвиток автоматизації логістики з метою оптимізації бізнес процесів і підвищення конкурентоспроможності;

– поширення практики управління інтегрованими ланцюгами поставок; впровадження інновацій для оптимізації бізнесу провідними логістичними компаніями.

6. У сучасному світі логістика стала невід’ємною частиною підприємницької стратегії. Цим обумовлено підвищення ролі логістичних послуг на сучасному світовому ринку.

Ринок логістичних послуг в Україні знаходиться на стадії розвитку і становлення, з кожним роком підвищуючи свою ефективність. Динаміка індексу ефективності логістики (LPI) нашої країни свідчить про поступовий розвиток ринку логістичних послуг, однак темпи такого розвитку залишаються нижчими, порівняно із іншими країнами. У 2018 р. за індексом LPI Україна посіла 66 місце і набрала 2,83 бали. Аналізуючи динаміку показників LPI по Україні з 2007 по 2018 р., можна констатувати, що найбільший показник країна продемонструвала в 2014 р. (61-е місце і 2,98 бали). І не зважаючи на кризові процеси на ринку, які спостерігаються сьогодні, експерти прогнозують подальше його зростання.

7. Розвиток логістики в Україні стримують відсутність належного державного підходу до проблем логістики, що виявляється як у відсутності відповідної бази, так і у відсутності спеціалістів та центрів їх підготовки; загальна економічна криза, скорочення обсягів виробництва, інфляція, що гальмують інновації; незадовільна якість інфраструктури, яка фактично не оновлювалася і зараз не відповідає вимогам міжнародних логістичних операторів; конфлікт з інтересами власників підприємств, оскільки логістичний підхід передбачає проведення кардинальних змін у структурі підприємства, перехід до більш гнучких організаційних структур, створення спеціалізованих цехів та служб транспортно-складського господарства; розвиток ідей логістики гальмується недоліками у професійній підготовці кадрів.

Євроінтеграція є головним зовнішньополітичним пріоритетом України, а подальша розбудова та поглиблення взаємовідносин з ЄС дасть можливість для розвитку транспортно-логістичної системи України.

8. Враховуючи складну політичну та економічну ситуацію в державі, важко спрогнозувати ситуацію, яка складеться на ринку логістичних послуг. Проте, згідно прогнозу, приріст обсягу вантажоперевезень складатиме 4% у наступних роках, особливо автомобільним транспортом, а рейтинг України за індексом LPI стане вищим.

Слідуючи за Національною транспортною стратегією, а також Стратегією сталої логістики, та дотримуючись її пріоритетних напрямків, Україна стане більш конкурентоспроможною на міжнародному рівні та зможе реалізувати свій логістичний потенціал.

АНОТАЦІЯ

Вакаренко В.О., «Дослідження та прогнозування кон'юнктури ринку (на прикладі ринку логістичних послуг)».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою

професійного спрямування «Економіка, планування та управління бізнесом». – Одеський національний економічний університет – Одеса, 2019.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти дослідження та прогнозування економічної кон'юнктури ринку. Охарактеризовано особливості дослідження кон'юнктури ринку послуг. Досліджено особливості державного регулювання транспортно-логістичної сфери України. Проведено комплексний аналіз ринку логістичних послуг України на сучасному етапі, здійснено порівняння основних тенденцій розвитку даного ринку в Україні та світі. Визначено актуальні проблеми сучасного етапу розвитку вітчизняного ринку логістичних послуг в умовах посилення системної кризи, обґрунтовано перспективи подальшого розвитку даного сектору в контексті посилення євроінтеграційних процесів в Україні, а також проаналізовано позиції України у глобальному рейтингу ефективності логістики та зроблено висновки про пріоритетні напрямки її покращення. Розроблено прогноз основних показників ефективності функціонування ринку логістичних послуг.

Ключові слова: кон'юнктура ринку, ринок логістичних послуг, логістичні оператори, транспортно-логістичні послуги, обсяг вантажоперевезень, аутсорсинг, Індекс ефективності логістики (LPI).

ANNOTATION

Vakarenko V.O., «Research and forecasting of market conjuncture (on the example of the market of logistic services)».

Qualifying work on obtaining a master's degree in the specialty 076 "Entrepreneurship, Trade and Stock Exchanges" under the Master's program "Economics, Planning and Business Management". – Odessa National Economic University. – Odessa, 2019.

Thesis deals with theoretical aspects of research and forecasting of the market economic conjuncture. The features of the services market conjuncture research have been characterized. The peculiarities of state regulation of the transport and logistics sphere in Ukraine have been investigated. A comprehensive analysis of the logistic services market in Ukraine at the present stage has been carried out, key trends of the given market development in Ukraine and the world have been compared. The urgent problems of the current stage of the domestic logistics services market development in the conditions of intensification of the systemic crisis have been defined; the prospects of this sector further development in the context of strengthening the European integration processes in Ukraine have been substantiated, as well as the position of Ukraine in the global rating of logistics efficiency has been evaluated; the conclusions about priorities of logistic services market in Ukraine have been made. The forecast of the key indicators of efficiency of the logistic services market functioning has been developed.

Key words: market conjuncture, logistics services market, logistics operators, transport and logistics services, volume of cargo transportation, outsourcing, Logistics Performance Index (LPI).